

Program nauczania
Wychowania do życia w rodzinie
w roku szkolnym 2021/2022

**w Szkole Podstawowej im. Cypriana Kamila Norwida w
Zakręcie**

WSTĘP

Nauczanie Wychowania do życia w rodzinie realizowane w Szkole Podstawowej im. C.K. Norwida w Zakręcie polega na wspieraniu uczniów w rozwijaniu umiejętności funkcjonowania w relacjach społecznych.

Głównym celem podejmowanych działań jest uczenie młodzieży szacunku dla norm moralnych, obyczajowych i prawnych, które tworzą system wartości w ujęciu społecznym.

Wychowanie do życia w rodzinie jest realizowane zgodnie z obowiązującą podstawą programową. Dzięki realizacji treści i celów założonych w podstawie programowej uczniowie poszerzają umiejętności, które uwrażliwiają ich na drugiego człowieka i kształtują zdolność poszanowania jego odrębności. Są również zachęceni do wzmacniania relacji międzyludzkich, traktowania innych ludzi z empatią, życzliwością i zrozumieniem. Ponadto uczniowie są wspierani w przygotowaniu się do podejmowania decyzji i dokonywania wyborów w dorosłym życiu, zgodnych z akceptowanymi społecznie i etycznie normami postępowania oraz ogólnie przyjętymi wartościami, a także z uwzględnieniem takich aspektów jak: dostrzeganie potrzeb drugiego człowieka, poszanowanie jego intymności, godności, wolności oraz odpowiedzialności w sferze seksualności w ujęciu integralnym czyli fizycznym, psychicznym, intelektualnym, społecznym i moralnym.

Program nauczania Wychowania do życia w rodzinie został przygotowany w taki sposób, aby wiedza dotycząca rozwoju płciowego, zmian psychicznych, komunikacji w rodzinie, budowania relacji społecznych i przygotowania do pełnienia przyszłych ról rodzinnych została przekazana nie tylko w postaci informacji, ale w także w taki sposób aby uczeń mógł rozwijać swoje kompetencje społeczne w praktyce.

Rozkład treści Wychowania do życia w rodzinie realizowany w Szkole Podstawowej im. C.K. Norwida w Zakręcie uwzględnia dynamikę rozwoju uczniów na poszczególnych etapach ich rozwoju oraz zgodnie ze specyfiką z procesem ich dojrzewania.

PODSTAWA PRAWNA REALIZACJI ZAJĘĆ WYCHOWANIE DO ŻYCIA W RODZINIE

Nauczanie Wychowania do życia w rodzinie jest realizowane zgodnie z:

- Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 roku w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 z dnia 24 lutego 2017 roku, poz. 356 z późn.zm.),
- Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 czerwca 2017 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakres treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego (Dz.U. z dnia 9 czerwca 2017 roku, poz. 1117),
- Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 kwietnia 2018 roku w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz.U. z dnia 18 maja 2018 roku, poz. 939, załącznik nr 1 pkt. 11),
- Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 roku w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz.U. z dnia 24 sierpnia 2017, poz. 1575), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 marca 2019 zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz.U. z dnia 11 marca 2019, poz. 465);

respektując:

- Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2021/2022 z dnia 9 lipca 2021 roku;

wdrażając jednocześnie postanowienia:

- Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030, przygotowanej przez Ministerstwo Edukacji Narodowej w oparciu o Raport strategii umiejętności OECD w części dotyczącej wniosków i rekomendacji dla Polski (2019).

ZASADY REALIZACJI ZAJĘĆ WYCHOWANIA DO ŻYCIA W RODZINIE

W Szkole Podstawowej im. C.K. Norwida lekcje/zajęcia Wychowania do życia w rodzinie są realizowane zgodnie z następującymi zasadami:

1. Zajęcia są realizowane w klasach IV – VIII, jako zajęcia dodatkowe.
2. Zajęcia obejmują 14 lekcji wychowania do życia w rodzinie w danej klasie, przy czym uczniowie biorą udział w 9 lekcjach wspólnie z całym zespołem klasowym oraz w 5 lekcjach w osobnych grupach dla dziewcząt i dla chłopców. Tym samym uczniowie uczestniczą w 14 lekcjach wychowania do życia w rodzinie w roku szkolnym.
3. Udział ucznia w zajęciach nie jest obowiązkowy.
4. Na udział w zajęciach uczniów niepełnoletnich zgodę w formie pisemnej wyrażają rodzice lub opiekunowie prawni.
5. Zajęcia nie podlegają ocenie i nie wpływają na promocję ucznia do następnej klasy ani na ukończenie szkoły przez ucznia.
6. W przypadku udziału ucznia w zajęciach, fakt ten odnotowuje się na świadectwie szkolnym w części przeznaczony na dodatkowe zajęcia edukacyjne wpisem „uczestniczył(a)”.
7. W każdym roku szkolnym przed przystąpieniem do realizacji zajęć nauczyciel prowadzący zajęcia wraz z wychowawcą klasy przeprowadza co najmniej jedno spotkanie informacyjne z rodzicami uczniów. Podczas spotkania lub spotkań nauczyciel jest obowiązany przedstawić pełną informację o celach i treściach realizowanego programu nauczania, podręcznikach szkolnych oraz środkach dydaktycznych.

CELE REALIZACJI WYCHOWANIA DO ŻYCIA W RODZINIE

Cele główne realizacji Wychowania do życia w rodzinie to:

1. Wspieranie wychowawczej roli rodziny,
2. Promowanie integralnego ujęcia ludzkiej seksualności,
3. Kształtowanie postawy prorodzinnej, prozdrowotnej i prospołecznej.

Cele kształcenia w zakresie Wychowania do życia w rodzinie to:

1. Pogłębianie wiedzy związanej z funkcjami rodziny, miłością, przyjaźnią, pełnieniem ról małżeńskich i rodzicielskich, seksualnością człowieka i prokreacją; umiejętność podejmowania odpowiedzialnych decyzji dotyczących wyboru drogi życiowej, małżeństwa i rodziny.
2. Rozwijanie umiejętności rozwiązywania problemów związanych z okresem dojrzewania, dorastania i wyborem drogi życiowej; umiejętność świadomego kreowania własnej osobowości.
3. Uzyskanie lepszego rozumienia siebie i najbliższego otoczenia; umiejętność poszukiwania i udzielania odpowiedzi na pytania o istotę człowieczeństwa, sens, cele i zadania życiowe.
4. Przyjęcie pozytywnej postawy wobec życia ludzkiego, osób niepełnosprawnych i chorych; przygotowanie, na podstawie wiedzy i wykształconych umiejętności do poszanowania godności życia ludzkiego i dojrzałego funkcjonowania w rodzinie.
5. Znajomość podstawowych zasad postępowania w sferze ludzkiej płciowości i płodności; kształtowanie postaw prozdrowotnych, prospołecznych i prorodzinnych.

TREŚCI NAUCZANIA WYCHOWANIA DO ŻYCIA W RODZINIE W KLASACH IV – VIII

TREŚCI OGÓLNE

1. Ukazywanie wartości rodziny w życiu osobistym człowieka. Wnoszenie pozytywnego wkładu w życie swojej rodziny.
2. Okazywanie szacunku innym ludziom, docenianie ich wysiłku i pracy, przyjęcie postawy szacunku wobec siebie.
3. Pomoc w przygotowaniu się do zrozumienia, akceptacji przemian okresu dojrzewania oraz do mierzenia się z trudnościami okresu dorastania.
4. Kształcenie umiejętności przyjęcia integralności człowieka. Znaczenie wyborów i urzeczywistniania wartości służących rozwojowi własnemu. Wskazanie na możliwości samodzielnego oddziaływania na własny rozwój oraz na rolę podejmowania prób działań samowychowawczych zgodnie z uznawanymi normami i wartościami. Poznawanie, analizowanie i wyrażanie uczuć. Kształtowanie umiejętności rozwiązywania problemów.
5. Pozyskanie wiedzy na temat organizmu ludzkiego i zachodzących w nim zmian rozwojowych w różnych okresach rozwojowych, w tym w okresie pre i postnatalnym oraz akceptacja własnej płciowości. Przyjęcie integralności ludzkiej seksualności w funkcjonowaniu człowieka. Umiejętność obrony własnej intymności i nietykalności seksualnej oraz szacunku dla ciała innej osoby.
6. Uświadomienie i uzasadnienie potrzeby przygotowania budowania związków uczuciowych, relacji bliskości i założenia rodziny. Zorientowanie w zakresie i komponentach składowych postawy odpowiedzialnego rodzicielstwa.
7. Kształtowanie umiejętności korzystania ze środków masowego przekazu, w tym z internetu, w sposób selektywny, umożliwiający obronę przed ich destrukcyjnym oddziaływaniem.

TREŚCI SZCZEGÓŁOWE NAUCZANIA W KLASACH IV - VI

1. Budowanie bliskich relacji w rodzinie
 - rodzina miejscem zaspokojenia potrzeb człowieka (biologicznych, fizycznych, emocjonalnych i intelektualnych),
 - budowanie relacji a uczucia, postawy i zachowania - rodzaje uczuć,

- sposoby wyrażania i komunikowania uczuć, w tym wyrażanie postawy miłości do najbliższych.
2. Rola rodziny w różnych aspektach, w szczególności w zakresie:
 - przekazywania wiedzy o życiu, człowieku i świecie,
 - kształtowania postaw,
 - zdobywania umiejętności,
 - tworzenia hierarchii wartości,
 - uczenia norm i utrwalania zachowań zgodnych z tymi normami.
 3. Komunikacja w rodzinie
 - czynniki wspierające komunikację w rodzinie,
 - możliwe przyczyny nieporozumień i konfliktów,
 - umiejętność przeproszenia i wybaczenia, akceptacja różnorodności.
 4. Czas wolny
 - sposoby wykorzystania czasu wolnego; rozwijanie pasji i zainteresowań,
 - umiejętność organizowania świętowania i kultywowania tradycji rodzinnych, narodowych i regionalnych,
 - rola kontaktów ze światem kultury i przyrodą,
 - savoir-vivre – właściwe zachowania i zasady w kontakcie z ludźmi, w miejscach związanych z kulturą i w domu, w kontakcie z przyrodą.
 5. Budowanie relacji koleżeńskich i przyjacielskich
 - umiejętność tworzenia relacji międzyludzkich,
 - znaczenie relacji międzyosobowych w rozwoju społeczno-emocjonalnym,
 - utrzymywanie więzi koleżeńskich i przyjacielskich,
 - pozytywny stosunek do niepełnosprawnych kolegów i przyjaciół.
 6. Zagadnienia związane z rozwojem psychofizycznym dziewcząt i chłopców
 - odmienność tempa rozwoju nastolatków,
 - zjawisko przyspieszenia rozwoju fizycznego,
 - labilność emocjonalna w okresie pokwitania,
 - wyjaśnienie wątpliwości związanych z rozwojem i rozwijaniem się.

7. Media i ich rola w życiu człowieka (wady i zalety)

- świadome korzystanie ze środków społecznego przekazu,
- wybór określonych treści,
- limitowanie czasu poświęconego mediom.

TREŚCI SZCZEGÓŁOWE NAUCZANIA W KLASACH VII - VIII

1. Miłość w życiu człowieka

- budowanie relacji międzyludzkich w okresie młodzieńczym,
- zakochanie i miłość,
- rodzaje miłości i etapy jej rozwoju.

2. Rozwój psychoseksualny człowieka

- różnice w rozwoju psychoseksualnym dziewcząt i chłopców,
- identyfikacja z własną płcią,
- męskość, kobiecość; komplementarność płci,
- zdrowie prokreacyjne,
- zdrowie i higiena.

3. Odpowiedzialność w przeżywaniu własnej płciowości i budowanie szczęśliwych więzi

- seksualność w okresie dojrzewania,
- sposoby okazywania uczuć związanych z fascynacją i budowaniem pierwszych relacji bliskości,
- związek między aktywnością seksualną a miłością i odpowiedzialnością,
- zagadnienie przedmiotowego traktowania człowieka w ogóle i w aspekcie seksualnym,
- argumenty biomedyczne, psychologiczne, społeczne i moralne związane z inicjacją seksualną.

4. Przedwczesna inicjacja seksualna

- przyczyny, skutki (ciąża nieletnich) i profilaktyka,
- choroby przenoszone drogą płciową - specyfika, rozwój, i objawy;
- profilaktyka.

5. Płodność człowieka

- charakterystyka płodności mężczyzny i kobiety,
- metody rozpoznawania płodności, ich przydatność w planowaniu rodziny i diagnostyce zaburzeń,
- problemy z płodnością, przyczyny, skutki, profilaktyka i leczenie,
- zapłodnienie in vitro, naprotechnologia,
- antykoncepcja i jej rodzaje; ocena w aspekcie medycznym, psychologicznym, ekologicznym i moralnym.

6. Rodzina w kontekście trwałości małżeństwa, miłości, wzajemnego szacunku i troski

- dojrzałość do małżeństwa i założenie rodziny,
- kryteria wyboru partnerki/partnera,
- motywy zawierania związku/małżeństwa,
- czynniki warunkujące trwałość relacji/związku/małżeństwa,
- powodzenie relacji małżeńskiej i rodzinnej,
- troska o osoby chore i niepełnosprawne,
- sytuacja rodziny w przypadku śmierci dziecka przed narodzeniem,
- śmierć w rodzinie i współtowarzyszenie bliskim w przeżywaniu żałoby,
- zachowanie pamięci o zmarłych.

7. Rodzina a normy i prawo

- etyka życia małżeńskiego i rodzinnego,
- przepisy prawa chroniące rodzinę.

METODY I FORMY NAUCZANIA WYCHOWANIA DO ŻYCIA W RODZINIE

Wychowanie do życia w rodzinie jest realizowane w Szkole Podstawowej im. C.K. Norwida w Zakręcie:

1. Zgodnie z Planem nauczania przygotowanym dla klas IV - VIII na podstawie obowiązującej podstawy programowej i stanowiącym integralną część niniejszego Programu;
2. W oparciu o podręczniki i ćwiczenia pt. „Wędrując ku dorosłości”, wydane przez Wydawnictwo „Rubikon” w latach 2018 – 2020;

3. Z wykorzystaniem następujących metod i form nauczania:

- warsztaty interaktywne,
- miniwykłady i prezentacje multimedialne (film, audio, fotografia),
- gry rozwojowe dedykowane nastolatkom,
- otwarte rozmowy i dyskusje nauczyciela i uczniów,
- współpraca uczniów w grupach i podgrupach,
- indywidualne aktywności uczniów (praktyka własna).

Opracowała:

Katarzyna Radziszewska

Nauczyciel Wychowania do życia w rodzinie